

Straat: Mesdaglaan
Huisnummer: 2
Postcode: 2061 AK
Plaats: Bloemendaal
Buurt: Park Duin en Daal
MIP-nummer: NH-BLOEM-146
Object: landhuis
Architect: J.W. en J.D. Hanrath
Bouwjaar: 1925

Inleiding

LANDHUIS naar een ontwerp van J.W. Hanrath met medewerking van J.D. Hanrath, in 1925 gebouwd ten behoeve van mevr. Dudok- De Wit - Moltzer. De landelijk bekende Hilversummer architect J.W. Hanrath heeft in zijn carrière alle ontwikkelingen in de landhuisbouw doorlopen: het Old English (Hilversum 1893), de schilderachtig rustieke stijl en het op de boerderij geënte type met rietkap. Bij toepassing van deze stijlen schroomde Hanrath niet elementen uit andere stijlperiodes, zoals de zeventiende en achttiende eeuw, op harmonieuze wijze te integreren in zijn ontwerpen. Hanraths eigen woonhuis met atelier in Hilversum uit 1904 is een voorbeeld van een op de boerderij geïnspireerd woonhuis. Bijzondere details als jaartalankers spelen daarbij een belangrijke rol. In tegenstelling echter tot de inspiratiebronnen zijn Hanraths boerenlandhuizen meer symmetrisch, hiërarchisch geleed en duidelijk herkenbaar als woonhuis. De ver reikende invloed van Hanrath op de typologie van het landhuis mag voldoende blijken uit het door de H.A.J. Baanders ontworpen monumentale woonhuis aan de Lonbar Petrilaan 5, dat zwaar leunt op Hanraths eigen woonhuis. Zelfs de toepassing van de jaartalankers is overgenomen.

Het huis aan de Mesdaglaan kan tot dezelfde familie gerekend worden, geïnspireerd op de boerderij, in dit geval zonder jaartalankers, maar met een gevelsteen. Ook hier werden stijlinvloeden uit de meer klassieke landhuisbouw geïntegreerd in het ontwerp.

De garage met dienstwoning die door Hanrath bij het huis ontworpen werd, is in later tijden van het huis afgesplitst (Midden Duin en Daalseweg 1). Het woonhuis zelf is in twee woningen gedeeld. Waar Hanrath in Hilversum in de voorgevel op de begane grond twee driezijdig afgeschuinde erkers aan weerszijden van de entree met luifel plaatste, daar is na de splitsing van het Bloemendaalse huis het omgekeerde het geval: een driezijdig afgeschuinde erker tussen twee entrees met luifel. Het schuurtje dat door middel van een tussenslid verbonden was met het hoofdhuis is daarbij tot garage verbouwd.

Het villapark Duin en Daal is ontwikkeld door de particuliere NV Binnenlandsche Exploitatiemaatschappij van Onroerende Goederen. De aanleg van Park Duin en Daal is naar een ontwerp van de tuin- en landschapsarchitect L.A. Springer uit 1897, waarbij is ingespeeld op het aanwezige heuvelige duinlandschap en de reeds bestaande structuur van de door J.D. Zocher jr. ontworpen gelijknamige buitenplaats. In het ontwerp van laatstgenoemde ontstond de weide op de plaats van een voormalige blekerij (bleekveld), nu nog de laaggelegen kern van het park. De kavels van het villapark, dat tot de mooiste van Nederland wordt gerekend, zijn zeer groen en ruim bemeten. De groenaanleg is echter nogal verdicht waardoor de relatie tussen bebouwing en landschap enigszins verstoord is.

Omschrijving

Het deels onderkelderde landhuis is in een rode handvormsteen opgemetseld over twee verdiepingen op een L-vormige plattegrond met diverse rooilijnverspringingen, onder een hoog schilddak, dat tot over de verdieping is getrokken (landelijke invloed). De korte poot of vleugel van de L-vorm is onder een kap met de nokrichting haaks op de hoofdkap.

De kap boven de korte poot is lager dan de kap van de lange poot, die een bijna volwaardige tweede verdieping verbergt. Het verbindingsstuk tussen de beide kappen geeft de plafondhoogte van deze verdieping aan.

De voorgevel, de lange rechte wand, de lange poot van de L-vorm, is naar de Mesdaglaan gekeerd. De compositie is regelmatig, maar niet geheel symmetrisch. De nieuwe entree heeft de regelmaat versterkt. Centraal op de begane grond is een ondiepe afgeschuinde erker met daarboven een ingemetselde gevelsteen. Op de hoeken zijn de beide toegangen, onder een houten luifel, die zowel door bewerkte consoles wordt ondersteund als door gedraaid ijzeren stangen wordt gedragen. Tussen de oorspronkelijke voordeur rechts en de erker zijn twee kleine vensters opgenomen. Alle vensters zijn uitgevoerd met zware houten kozijnen en wit glas-in-lood. Op de verdieping is in het midden een tweedelig venster geplaatst tussen twee driedelige vensters, alle voorzien van beschilderde luiken. De kap is minder ver doorgetrokken dan over de andere gevels: tot op de bovendorpel van de vensters. In de kap is een centraal, breed ooglidvenster opgenomen, afgeplat aan de bovenzijde. Ook naar de straat gekeerd is de korte gevel van de korte poot van de L-vorm. Over dit deel is de kap doorgetrokken tot boven de loggia-achtige ruimte van de begane grond.

De zijgevel op het westen vertoont in de lange gevel van de korte poot van de L-vorm vensters en een deur, gedetailleerd als in de voorgevel en kleine dakvensters in de ver doorgetrokken kap. Omdat de lange poot ten opzichte van de korte poot verspringt, is ook in de kopse gevel van de lange poot ruimte voor een venster.

De achtergevel op het zuiden (de terras- en tuinkant) wordt gekenmerkt door brede vensterstrips, die de lichttoetreding in de woonvertrekken verzorgen. In de kopse kant van de korte poot van de L-vorm is ook een driezijdig afgeschuinde erker met balkon aangebracht. In de lange poot van de L zijn, behalve de vele vensters ook openslaande deuren geplaatst. In de kap boven dit deel, ook hier ver doorgetrokken, is op de verdieping een zeer breed dakvenster opgenomen.

In de oksel van de zijgevel op het oosten is tussen de beide vleugels een loggia ontworpen. Verder zijn de gevels, behoudens een enkel venster nauwelijks verbijzonderd. Ook hier zijn in de kappen dakvensters opgenomen.

De kap, de overkragende delen door klossen gesteund, is gedekt met dakleien in Maasdekking. De schoorstenen op de noklijn zijn aan de toppen getrapd uitgemetseld.

Waardering

Het in 1925 ontworpen landhuis is architectuurhistorisch van belang vanwege de hoogwaardige kwaliteit van het ontwerp, een schoolvoorbeeld van de architectuurstijl van de landelijk gerenommeerde Hilversummer architect J.W. Hanrath. Binnen zijn oeuvre dat in de ontwikkeling van de landhuisbouw van Nederland een belangrijke rol heeft gespeeld, is het landhuis aan de Mesdaglaan op te vatten als een hoogtepunt. Het landhuis is voor wat de gevels betreft, gaaf in hoofdvorm en op onderdelen.

Literatuur

Jannes de Haan, *Villaparken in Nederland. Een onderzoek aan de hand van het villapark Duin en Daal te Bloemendaal 1897-1940*, Haarlem 1986